

Verantwoording prestatieafspraken

Provincie Zeeland 2021

Colofon

© ZB 2022

ZB Bibliotheek van Zeeland
Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg
Postbus 8004
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 654000
www.dezb.nl
info@dezb.nl

Voorwoord

Jaarlijks maken de Provincie Zeeland en de ZB prestatieafspraken. Die afspraken kennen een grote diversiteit. De ZB bedient Zeeland op allerlei gebieden: met kennis en informatie, met kunst en cultuur, met taal(bevordering) en bestrijding van ontlezing, met ontmoeting en debat, met bevordering van basisvaardigheden en zelfredzaamheid, met vergroting van leefbaarheid en welzijn, en met spraakmakende, provinciaal-brede evenementen. De ZB is voor Zeeland de Provinciale Ondersteuningsinstelling (POI) voor de openbare bibliotheken; de POI's en de Koninklijke Bibliotheek (KB) vormen samen één netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen in Nederland. Als POI geeft de ZB actief vorm aan een toekomstbestendig, vitaal en innovatief bibliotheekstelsel in Zeeland. Daarnaast is de ZB ook de wetenschappelijke bibliotheek van de Provincie en is daarmee een van de grootste PLUSbibliotheken van Nederland. De ZB is de universiteitsbibliotheek voor UCR en HZ en werkt als wetenschappelijke bibliotheek actief samen met andere instellingen die zich met cultureel erfgoed, collecties en onderzoek bezighouden.

De prestaties van de ZB hebben grote maatschappelijke waarde en worden daar waar mogelijk gekoppeld aan de *Sustainable Development Goals* (SDGs) van de Verenigde Naties. Uit een inventarisatie is gebleken dat de ZB met haar reguliere werkzaamheden aan tien van de zeventien ontwikkelingsdoelen een bijdrage leverde. De ZB is ook de openbare bibliotheek van Middelburg en Vlissingen en via de mobiele bibliotheekdienstverlening van Veere en Noord-Beveland. De ZB is een ontmoetingsplaats voor iedereen in Zeeland met interesse in de Zeeuwse cultuur, literatuur, geschiedenis en maatschappelijke onderwerpen. Als kennisinstituut wil de ZB het publiek informeren over de betekenis van de SDGs en de mogelijkheid bieden aan burgers om óók bij te dragen aan de realisatie ervan. In 2021 is de transitie van de ZB ingezet. De ZB ontwikkelt zich in snel tempo tot de Nieuwe Bibliotheek, een breed en laagdrempelig instituut dat veel investeert in de Zeeuwse samenleving, waarbij de kernwaarden ambitie, inspiratie, betrokkenheid, duurzaamheid, kwaliteit en onafhankelijkheid centraal staan. In 2021 heeft de ZB een nieuw, vierjarig strategisch plan 2022-2025 opgesteld.

Net als 2020 stond het jaar 2021 grotendeels in het kader van COVID-19. Sinds de uitbraak van de pandemie is de dienstverlening van de ZB, rekening houdend met de veiligheidsnormen van het RIVM en branchevereniging VOB, aangepast. In veel gevallen gebeurde er meer digitaal en – afhankelijk van de richtlijnen – met meer of minder bezoekers. Gedeputeerde Staten hebben ook in 2021 meegedeeld in voorkomende gevallen coulant om te zullen gaan met het niet of later uitvoeren van de prestatieafspraken en de afspraken over subsidies ten gevolge van de coronamaatregelen. Vanwege de richtlijnen was het noodzakelijk om programma's aan te passen, activiteiten te verschuiven, coronaproof te maken of zelfs af te zeggen. De oorzaken lagen daarmee buiten de eigen invloedssfeer. De ZB heeft al het mogelijke in het werk gesteld om zoveel mogelijk activiteiten en programma's in 2021 door te laten gaan.

De jaarstukken 2021 zijn op 22 juni 2022 vastgesteld door de directeur-bestuurder en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is achter de jaarrekening opgenomen.

Inhoudsopgave

Verantwoording prestatieafspraken	7
A. Podium voor ontmoeting en debat	7
B. Schatkamer van kennis en informatie	9
C. Centrum voor culturele en educatieve activiteiten	14
D. Werkplaats voor duurzaam Zeeland	18
E. Ondersteuning Prins Bernhard Cultuurfonds Zeeland	20
Financiële verantwoording Prestatieafspraken 2021.....	21
Kosten POI-functie 2021 (in EUR x 1.000).....	22

Verantwoording prestatieafspraken 2021

De ZB heeft met de Provincie Zeeland prestatieafspraken gemaakt op vijf gebieden:

- A. Podium voor ontmoeting en debat
- B. Schatkamer van kennis en informatie
- C. Centrum voor culturele en educatieve activiteiten
- D. Werkplaats voor duurzaamheid in Zeeland
- E. Ondersteuning Prins Bernhard Cultuurfonds

A. Podium voor ontmoeting en debat

De ZB is een ontmoetingsplaats voor iedereen in Zeeland met interesse in Zeeuwse cultuur, literatuur, geschiedenis en maatschappelijke onderwerpen. De ZB werkt actief samen met instellingen die deze doelstelling delen en die de Zeeuwse burgers bedienen.

De ZB agendeert maatschappelijke en culturele onderwerpen, trends en vraagstukken die voor Zeeland belangrijk zijn en geeft deze een podium.

VPRO Tegenlicht en NTR Klokhuis Meet Ups

In samenwerking met de omroepen NTR en VPRO organiseerde de ZB zeven interactieve Meet Ups voor zowel volwassenen, middelbare scholieren als kinderen. Deze vonden online plaats, waardoor kijkers uit heel het land live konden meekijken. Dit resulteerde in een groot en landelijk bereik. De livestream '70 jaar Molukkers in Nederland' had 2700 kijkers en werd nationaal en vanuit de Molukken gevolgd.

In exclusieve samenwerking met NTR/Het Klokhuis produceerde de ZB ook speciale Meet Ups voor basisschoolklassen van groep 7 en 8. Daarbij ging het over onderwerpen als vrijwaring van armoede, rookverslaving, rechtszaak en filosofie.

Als enige bibliotheek in Nederland produceert de ZB speciale Tegenlicht Meet Ups voor het voortgezet onderwijs, de Tegenlicht Future Stories. Tijdens deze virtuele bijeenkomsten praten schoolklassen mee over maatschappelijk relevante thema's naar aanleiding van een Tegenlicht-uitzending.

Standplaats Zeeland

In november 2021 was prof. dr. Monique Kremer, bijzonder hoogleraar Actief Burgerschap aan de Universiteit van Amsterdam, Standplaatsgast. Kremer verricht onderzoek naar burgers in de verzorgingsstaat. Vanwege de pandemie was deze Standplaats van bescheiden omvang: gastcolleges bij Scalda en UCR, een lezing voor de Economic Board Zeeland, een werkbezoek aan de ZLM (goed werkgeverschap), een radio-interview bij Omroep Zeeland en een (online) bijeenkomst van het Participatienetwerk Zeeland.

KidsColleges en Wetenschapsdag

De ZB organiseerde vijf KidsColleges over actuele thema's in samenwerking met Roosevelt Junior (UCR) en een Wetenschapsdag in samenwerking met onder andere UCR, HZ, Huis van de Techniek, het Koninklijk Zeeuws Genootschap en het Natuurkundig Gezelschap. De Wetenschapsdag in oktober vond voornamelijk online plaats, met zes workshops met 75 deelnemers. Vier workshops vonden fysiek plaats op het plein in de ZB, met twaalf kinderen per workshop. Ook was er een wetenschapsshow met 50 kinderen. Deze werd ook georganiseerd door de ZB in de Bibliotheken in Terneuzen en Goes.

Library Sessions

Alle nieuwe UCR- en HZ-studenten zijn zoals elk jaar in 2021 weer van een bibliotheekpas voorzien. De rondleidingen voor nieuwe UCR-studenten (instroom januari 2021) zijn niet doorgegaan vanwege de coronamaatregelen. Bij de start van het nieuwe schooljaar in augustus hebben alle nieuwe UCR-studenten in aangepaste vorm een rondleiding en instructie gehad in de ZB.

Tentoonstellingen

De ZB heeft in 2021 diverse tentoonstellingen georganiseerd, waaronder een foto-expositie van Toon van Daalen – Moeders en dochters, Embroidered en felted van Sahar, Vogeltekeningen van Hans Warren en Faces of Europe. Tevens was er een expositie van Coronacartoons van Cor de Jonge. Daarnaast waren vitrines te zien met collecties van Museum Boijmans van Beuningen, Kleine Keramieken, en een raamexpositie in het Leescafé over tien jaar Kinderkunstweek.

Human Library

Voor studenten van HZ organiseerde de ZB de Human Library, een Deens concept met mensen als boeken, met als doel mensen met elkaar in contact te brengen en zo vooroordelen tegen te gaan. In samenwerking met HZ Cult vonden er twee online Human Libraries plaats. Beide edities zijn enthousiast ontvangen door zowel studenten als 'boeken'.

Zeeuwse Boekenprijs (ZBP)

In 2021 organiseerde de ZB (in samenwerking met Stichting ZBP, de PZC en de Zeeuwse boekhandels) voor de negentiende keer de jaarlijkse Zeeuwse Boekenprijs. Als startmoment van de Week van het Zeeuwse Boek vond de uitreiking plaats op dinsdag 9 november in CineCity in Vlissingen. De winnaar van de ZBP 2021 was Wim Hofman met *We vertrekken voordat het licht is*.

Zeeuwse Cultuur Agenda

De Zeeuwse Cultuur Agenda is een digitaal platform en tijdschrift waarin Zeeuwse culturele instellingen hun aanbod presenteren ten behoeve van Zeeuwse burgers en toeristen. Het tijdschrift werd in 2021 wederom (april t/m september) uitgegeven. Mederedacteur ZB heeft het tijdschrift verspreid via de Zeeuwse Bibliotheken.

Samenwerking met Film by the Sea

De ZB is initiatiefnemer en organisator van het jaarlijks terugkerend KinderfilmBoekenbal voor kinderen van het basisonderwijs in Vlissingen tijdens het Film by the Sea Festival. In 2021 werd de bredere samenwerking met de organisatie van Film by the Sea voortgezet om leesbevordering binnen het Zeeuwse voortgezet onderwijs te stimuleren.

Europe Direct Zeeland

De ZB heeft met succes de subsidie Europe Direct 2021-2025 aangevraagd en is de komende vijf jaar (startdatum 1 mei) weer Europe Direct Centre. In de taakstelling is het onderhouden van het EU-netwerk in de regio belangrijk. Hiervoor zijn kennismaking, informatiedeling en samenwerking ingezet met het Europeatsteam van de Provincie Zeeland en de beleidsmedewerker Europa van de Gemeente Middelburg. Speerpunten vormen de doelgroepen burgers en onderwijs, evenals de thema's 'green deal' en 'digitalisering EU'. In mei 2021 is ter opening van het nieuwe Europe Direct Zeeland een online EU-pubquiz georganiseerd.

De Conferentie over de toekomst van Europa is een online platform geworden, waarop de mening van burgers in de EU over diverse onderwerpen werd geïnventariseerd. Dit platform zal ook begin 2022 nog actief zijn, waarna de aandacht zich geleidelijk verschuift naar het European Year of Youth (2022).

De fysieke opening van Europe Direct Zeeland heeft plaatsgevonden op 14 september, in aansluiting op het bestuurlijk OZO-overleg waarbij de opbrengst van Europese subsidies voor Zeeland centraal stond. Deze opening vond plaats in aanwezigheid van de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Den Haag, gedeputeerde Anita Pijpelink en wethouder Carla Doorn. Tevens werd de tentoonstelling Faces of Europe geopend, een door Europa reizende fototentoonstelling die in Nederland als eerste Middelburg aandeed.

Literaire lezingen

De literaire lezingen rondom campagnes van de Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB) en de samenwerking met het literaire veld in Zeeland is opgepakt. Vanaf de Boekenweek (maart 2021) tot en met het eind van het jaar organiseerde de ZB diverse literaire activiteiten. Met corona-subsidie van het Letterenfonds hebben drie online schrijversontmoetingen met Lize Spit en Rob van Essen en Hanna Bervoets plaatsgevonden, een coproductie van de ZB, De Drukkery en de PZC. De lezing van Simone van der Vlugt was een samenwerking tussen Boekhandel 't Spui en de ZB. Het is bovendien gelukt een unieke internationale schrijversontmoeting te arrangeren. Harper Collins, de Nederlandse uitgever van Karin Slaughter, heeft haar enige interview in Nederland aan De Koperen Tuin in Goes gegund. De ZB heeft de regie opgepakt en de samenwerking tussen uitgever, boekhandel en de Zeeuwse Bibliotheken geregeld. Inhoudelijk verzorgde de vakreferent literatuur het interview met Slaughter en werkte daarin samen met de UCR. In het najaar van 2021 is wegens de pandemie een deel van de geplande schrijversbezoeken niet doorgegaan, met uitzondering van de sessie met Jeroen Olyslaegers. De campagne Nederland Leest heeft digitaal plaatsgevonden, in de vorm van een online boekentafel.

B. Schatkamer van kennis en informatie

De ZB heeft een schat aan kennis en informatie over verleden, heden en toekomst. Het is van belang dat deze kennis en informatie wordt verzameld, beschikbaar gesteld, ontsloten en gedeeld wordt met een breed publiek, onder andere via het 'podium voor ontmoeting en debat', specifieke (kennis)platforms en met partnerorganisaties en specifieke doelgroepen. De website van de Bibliotheek heeft hier ook een belangrijke functie in. De schatkamer wordt gevormd door de Bibliotheek en de Informatieplatforms.

B1. Bibliotheek

De ZB is als basisbibliotheek onderdeel van het landelijke bibliotheekstelsel zoals verwoord in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). De ZB is de openbare bibliotheek voor de gemeenten Middelburg en Vlissingen en vervult deze taken (door middel van de inzet van bibliobussen) ook voor de gemeenten Noord-Beveland en Veere. Binnen Zeeland is de ZB een van de drie basisbibliotheken en geeft naast Stichting Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen en Bibliotheek Oosterschelde mede vorm aan het Zeeuwse bibliotheeknetwerk.

De ZB als provinciale ondersteuningsinstelling (POI)

Als POI is de ZB verantwoordelijk voor de regie- en adviesrol binnen het Zeeuwse bibliotheeknetwerk. De ZB heeft als POI een faciliterende rol op het gebied van ICT en functioneel beheer van de infrastructuur (inclusief aansluiting op de landelijke infrastructuur), collectievorming en dienstverlening aan het onderwijs. Speerpunt in de komende jaren is innovatie. De ZB heeft als POI de wettelijke taak om innovaties ten behoeve van de openbare bibliotheken in Zeeland te ontwikkelen, in overeenstemming met de lijnen die worden uitgezet door de KB en de SPN. De programmalijnen zijn: jeugd en onderwijs, basisvaardigheden en leven lang leren.

De ZB voert de provinciale taken uit binnen Zeeland en heeft hiervoor een overeenkomst afgesloten met de Stichting Bibliotheek Oosterschelde (BO) en de Stichting Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen (BZV). De directies van de drie bibliotheekorganisaties in Zeeland vormen gezamenlijk het POI-directieoverleg. Zij stellen elk jaar een plan op met de belangrijkste doelen en activiteiten voor het volgende jaar.

In oktober 2020 tekenden vertegenwoordigers van de drie overheidslagen (Ministerie van OCW, IPO en VNG) en de drie bibliotheekvoorzieningen (VOB, SPN en KB) het *Bibliotheekconvenant 2020-2023*, met als doel de Bibliotheken beter in staat te stellen een bijdrage te leveren aan de drie grote maatschappelijke opgaven:

- Het bevorderen van lezen;
- Het stimuleren van participatie in de informatiesamenleving;
- Het aanmoedigen van een leven lang ontwikkelen.

De uitwerking hiervan is vastgelegd in de *Netwerkagenda Openbare Bibliotheek-voorzieningen 2021-2023*, die door de KB en de POI's is vastgesteld. Vanuit de POI nemen diverse ZB-medewerkers deel aan de betreffende projectgroepen (ook wel: koersgroepen) die de uitvoering van de netwerkagenda ondersteunen.

Wetenschappelijke Bibliotheek

Als wetenschappelijke bibliotheek - ook wel PLUSbibliotheek - is de ZB verantwoordelijk voor selectie, beheer, onderhoud en beschikbaarstelling van een brede, pluriforme provinciale achtergrondcollectie (zowel fysiek als digitaal) op HBO- en wetenschappelijk niveau. De doelgroepen zijn studenten en medewerkers van UCR, HZ, RIAS en andere kennisinstituten, maar ook particulieren in Zeeland en daarbuiten. Via interbibliothecair leenverkeer (IBL) is de collectie beschikbaar voor alle inwoners van Nederland. Onderdeel van deze provinciale collectie zijn ook de muziekcollectie, zgn. oud bezit en bijzondere collecties. Speerpunt is de collectie Zelandica, die wordt afgestemd met de Zeeuwse erfgoedinstellingen en die in toenemende mate ook digitaal beschikbaar is (o.a. in Beeldbank Zeeland, Krantenbank Zeeland en Tijdschriftenbank Zeeland). De collectie wordt samengesteld en beheerd door vakspecialisten binnen de ZB. Onder het motto 'van collectie naar connectie' is vanaf 2013 een beleid ingezet dat in toenemende mate gericht is op actualiteit, digitalisering en vraag vanuit de doelgroepen. De bewaarfunctie op collecties opgebouwd uit het verleden en verkregen uit bruiklenen is uiteraard gehandhaafd. De ZB wil een helder en toegankelijk knooppunt zijn waar partijen en activiteiten samenkomen en waaruit nieuwe initiatieven ontstaan. De nadruk ligt steeds meer op de diensten, de activiteiten en op de context rond de content. De ZB biedt, door de hierboven omschreven combinatie van functies, de inwoners van Zeeland de gelegenheid kennis te nemen van een zo breed mogelijk spectrum aan opinies, feiten, fictie, non-fictie en cultuuruitingen. De maatschappelijke overtuiging van de ZB is dat informatie voor individu en samenleving algemeen toegankelijk is en dat informatie eenvoudig geraadpleegd en gebruikt kan worden.

De ZB heeft een nieuw collectioneringsmodel (Collectie 3.0, met een vast en een flexibel deel) ingevoerd. Op het gebied van collectievorming en beheer is ingezet op een maximaal efficiënt proces door gebruik te maken van standing orders en metadateringsdiensten van verschillende leveranciers van boeken. Het ZB Collectieplan 2021-2025 is in definitieve vorm vastgesteld door het MT en gepresenteerd aan de Raad van Toezicht (RvT) en de bibliotheekdirecties in Zeeland. In 2021 werd een grootscheeps saneertraject op de collecties uitgevoerd, waarbij alle niet meer renderende titels aangeschaft vóór 2015 van de lees-zalen naar de bewaarcollectie in het magazijn zijn verplaatst. Hierdoor ontstond ruimte voor activiteiten, ontmoeting en studieplekken.

Overige bibliotheekactiviteiten

De provinciale activiteiten in de bibliotheekfunctie van de ZB werden in 2021 zichtbaar door diverse werkzaamheden en activiteiten. Zo verzorgde de ZB het interbibliothecair leenverkeer: organisatie en vervoer, afgestemd op het landelijk aanbod. Daarnaast zorgde de ZB voor het in stand houden en versterken van het netwerk van Bibliotheken onderling en van de relatie met andere (maatschappelijke) organisaties, waaronder archieven. De ZB deed dit door beheer, onderhoud en ondersteuning van het provinciaal bibliotheekstelsel, en door het aansluiten op de landelijke bibliotheekinfrastructuur. De ZB voerde contentbeheer, informatiemanagement en ondersteuning voor duurzame opslag uit. De functionaliteit, inrichting en koppeling van systemen werd afgestemd op de landelijke taken bij de KB. De ZB nam deel aan landelijk overleg en landelijke werkgroepen, mede in het kader van de Netwerkagenda. Bibliobussen werden ingezet voor bibliotheekdiensten en leesbevorderingsprojecten in de gemeenten Borsele, Middelburg, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland en Veere. Daarnaast werd - in nauwe samenspraak met afnemers en (lokale) dienstverlenende organisaties - diensten op het sociale vlak aangeboden die niet of nauwelijks meer in kleine kernen aanwezig zijn.

Voor 2021 heeft de herinrichting van het gebouw verder vorm gekregen. Alle primaire handelingen voor uitlending en klantenservice worden vanaf 2021 vanaf een geïntegreerde balie uitgevoerd. Het nieuwe InfoPlaza (begane grond) is de plek waar de nieuwe maatschappelijke informatiefunctie voor de laag digitaal taalvaardige burger met het Taalhuis Walcheren en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) zijn te vinden. In 2021 zijn ook de tijdschriften op de begane grond geplaatst. De muziekcollectie is verhuisd naar de eerste verdieping. Die verdieping moet vooral de etage worden voor studie en onderzoek. Hiertoe is een deel van de collectie verplaatst naar het magazijn.

Tijdens de sluiting in de coronaperiode (december 2020 tot 20 mei 2021) heeft de ZB diverse nieuwe diensten geboden aan haar klanten. De ZB heeft het online inschrijven geïntensiveerd waardoor er nieuwe klanten zijn bijgekomen. De reserveer- en afhaalservice was gedurende deze hele periode actief. Klanten van de Bibliobussen hebben hun aanvragen thuis ontvangen en het zgn. Buzzteam heeft klanten ondersteund bij de vele vragen over de online Bibliotheek.

Leesbevordering en educatie

De ZB initieert de uitrol van landelijke ontwikkelingen en programmalijnen. Naast BoekStart en dBos (de Bibliotheek op school) PO en VO werden ook dBos MBO en dBos Opleiding Pedagogisch Werk en Onderwijsassistent (PWO) bij de basisbibliotheken onder de aandacht gebracht. Bij het voortgezet onderwijs, met name het VMBO, vroeg de ZB aandacht voor 'Lees! Een oproep tot een Leesoffensief' (met aanbevelingen tot terugdringing van de lage taalvaardigheid bij een stijgend aantal leerlingen) en de bijbehorende subsidiemogelijkheden. De basisbibliotheken hebben allemaal een aanvraag gedaan.

Specifieke projecten zijn de doorontwikkeling van BoekStart, BoekStart in de Kinderopvang en dBos PO en VO. Extra aandacht ging in 2021 uit naar de samenhang tussen preventie en curatie van laaggeletterdheid, de zogenaamde gezinsaanpak. Bijeenkomsten van de landelijke Werkgroep Gezinsaanpak werden bijgewoond. Sessies met betrekking tot de subsidieaanvragen Kwaliteitsimpuls laagtaalvaardige ouders zijn bijgewoond waarin kennis werd gedeeld tussen POI's die ingezet gaat worden voor de basisbibliotheken. Het proces herijking van de dienstverlening voor het onderwijs is afgerond en samen met de lokale Bibliotheken is een plan van aanpak ontwikkeld dat in de periode 2021-2023 wordt uitgevoerd.

Met de sectie Nederlands van de PABO (HZ) zijn besprekingen gevoerd over een pilot voor het vergroten van de samenwerking tussen PABO en de Zeeuwse Bibliotheken.

Onderwijsbibliotheekdienst (OBD)

Ondanks de pandemie kon de OBD scholen, kindercentra en bibliotheekcollega's blijven voorzien van aantrekkelijke lees- en themacollecties. De flexibiliteit van de transportdienst bij het bezorgen en ophalen van de kisten in Bibliotheken en scholen heeft daarbij in het afgelopen jaar zeker geholpen. Met instemming van de Zeeuwse basisbibliotheken is na herijking de educatieve dienstverlening van de OBD met ingang van schooljaar 2021-2022 aangepast. De OBD-collecties zijn vanuit de provinciale ondersteuning een tijdelijke aanvulling op de basiscollecties in scholen en kinderopvang. De basiscollecties zelf zijn onder verantwoordelijkheid van de lokale Bibliotheken gerealiseerd en gefinancierd. De OBD-adviesfunctie zal in de toekomst een meer prominente rol krijgen. Deze nieuwe koers is verwerkt in het OBD-productenaanbod, het abonnementstarief en de uitleenvoorwaarden. De onderwijsproductencatalogi van de basisbibliotheken en OBD, de webshops waar de klanten bestellingen plaatsen, zijn geactualiseerd en voorzien van nieuwe collecties en producten die aansluiten bij de vraag vanuit het onderwijsveld. Op verzoek van basisscholen heeft de OBD, i.s.m. de leesconsulenten van de Bibliotheken, de collecties van een aantal schoolbibliotheken gesaneerd.

De OBD heeft samen met de Vubis-helpdesk en de ledenadministraties van de Bibliotheken veel tijd besteed aan het functioneel beheer en up-to-date houden van het bibliotheekstelsel V@school in de schoolbibliotheken. Ruim 30 % van de basisscholen in Zeeland heeft een licentie V@school. Met ingang van schooljaar 2021-2022 werden de leerlingegegevens van deze scholen automatisch en periodiek via een web-service geïmporteerd en geactualiseerd in het bibliotheekstelsel.

OBD Output 2021

Werkgebied bibliotheek	Collecties	Saneren	Licenties V@school
Middelburg	245	1	7
Vlissingen	325		14
Bibliobussen	73		6
Zeeuws-Vlaanderen	562		26
Oosterschelderegio	453	2	15
Totaal	1.658	3	69

FabLab wordt Makersplaats

Het FabLab (in 't Spui in Vlissingen) is gesloten geweest tot 20 mei 2021 en was daarna beperkt op afspraak te bezoeken. Het FabLab wordt (voorbereid in 2021) eind 2022 getransformeerd naar een innovatieve Makersplaats in Middelburg, met activiteiten gekoppeld aan lopende thema's op het gebied van cultureel erfgoed, taal en leesbevordering. Vanwege de aanstaande verkoop van 't Spui wordt het FabLab in 2022 in Vlissingen ontmanteld.

Expertteam Basisvaardigheden

Als bijdrage aan het Regioplan Laaggeletterdheid 2020-2024 nam de ZB samen met Stichting Lezen en Schrijven deel aan het overleg van de Werkgroep Educatie van de gemeenten. Ook op het gebied van basisvaardigheden werden Bibliotheken ondersteund bij het ontwikkelen van dienstverlening rondom de landelijke programmajnen. Samen met de andere POI's leverde de ZB een bijdrage aan de doorontwikkeling en productontwikkeling van de programmajjn Bibliotheek en Basisvaardigheden en de vertaling van landelijke ontwikkelingen naar lokaal beleid. Het gaat daarbij om ondersteuning van het informatiepunt Digitale Overheid (IDO), verdere uitrol van het programma Digitale Inclusie en de programmering van taal- en basisvaardigheden. Het accent is in 2021 komen te liggen op de nieuwe wet Donorregistratie, samenwerking met de Belastingdienst, voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid, de nieuwe wet Inburgering, de doorontwikkeling en certificering van Taalhuizen. Bibliotheken werden ondersteund op het gebied van mediawijsheid, het opzetten van makersplaatsen, het doen van subsidieaanvragen, deskundigheidsbevordering, kennisdeling, lokale netwerkvorming, monitoring en ontsluiten van dienstverlening en marketing en communicatie.

Workshops/SPN

In mei 2021 heeft de ZB haar rol van voorzitter van de landelijke SPN-programmajjn Persoonlijke Ontwikkeling (PO) overgedragen aan een nieuwe door SPN aangestelde projectleider. Met VOB en KB worden verdere stappen gezet om een landelijk bibliotheekaanbod op het gebied van persoonlijke ontwikkeling te ontwikkelen, zowel met activiteiten die uitgerold kunnen worden naar andere Bibliotheken als met E-content. De ZB blijft als partner deelnemen aan de programmagroep. De ZB heeft meegeschreven aan 'maatschappelijke opgave 3 PO' van de Netwerkagenda. De E-contentlijjn met 160 digitale cursussen van Soofos en Goodhabitz is daartoe begin januari uitgezet in bibliotheekland. Het team heeft zich daarnaast gebogen over goede voorbeelden van blended learning zoals de VPRO Meet Ups en Studiekringen en die hebben dan ook een plek gekregen in de Netwerkagenda.

Masterclass promotie lezen en schrijven voor scholieren

Tegen de achtergrond van de toenemende laaggeletterdheid bij scholieren vraagt leesbevordering in het algemeen de nodige extra aandacht. De pilot 'Masterclass promotie lezen en schrijven van verhalende teksten voor scholieren', waarbij een (Zeeuwse) verslaggever, redacteur, columnist of (tekst)schrijver optreedt als gastdocent, krijgt in 2022 een vervolg. Een verzoek tot facilitering vanuit de regeling 'Samen in Zee, versterking cultuur in Zeeland' is in november 2021 toegekend. Schrijfvrijer, het literair schrijfhuis van auteur Jan Vantoortelboom en de ZB zullen gezamenlijk een langdurig schrijfproject ontwikkelen en implementeren onder jongeren vanaf het vierde jaar VO in heel Zeeland. Het doel van de samenwerking behelst het ontwikkelen van creatief schrijftalent, waarbij de therapeutische component van het schrijven dat tot beter psychisch welbevinden leidt aandacht krijgt, maar ook het verbeteren van de leesvaardigheid door het schrijven speelt een belangrijke rol in dit project. De samenwerkingsovereenkomst geldt voor twee jaar. De ZB faciliteert op het vlak van ruimte, administratie en promotiemateriaal. Schrijfvrijer zorgt voor de inhoudelijke uitwerking van het project en de individuele begeleiding van de jonge schrijvers. Het beoogde doel is om 200 jongeren aan de masterclass te laten deelnemen.

Corona en ouderen

Gedurende de pandemie heeft de ZB een online helpdesk ingericht. Leden en niet-leden konden de Bibliotheek bellen en daar hun vraag neerleggen betreffende digiproblemen, de online Bibliotheek, e-books en het IDO. De klantenservice van de ZB zette deze vragen door naar een speciaal team van medewerkers. Ook is de cursus 'Thuis op internet' aangeboden. Hierbij kon een geïnteresseerde een werkboek aanvragen en hiermee thuis de online cursus 'Klik en tik'. Via de IDO's in Middelburg en Vlissingen en de ZBBUZZ heeft de ZB extra ingezet op het ondersteunen en zelfredzaam maken van mensen die een vaccinatieafpraak wilden maken, een DigiD wilden aanvragen of hulp nodig hadden bij het Donorregister.

B2. Informatieplatforms

De ZB levert een bijdrage aan informatieplatforms, die mede door derden worden ingericht, waar kennis wordt gedeeld. Concreet betekent dit dat werkzaamheden worden verricht op het gebied van bijvoorbeeld fondsen en subsidies, Zeeuwse Ankers (waarin de *Encyclopedie van Zeeland* is geïntegreerd) en de Etalage Energie.

Fondsen en subsidies

Door de coronamaatregelen was het niet mogelijk om een fysieke Meet & Match bijeenkomst te houden in samenwerking met de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM). Besloten werd om voor 2021 de Fondsenplein Meet & Match en de Kern met Pit-bijeenkomst apart te houden. Deze laatste werd in januari 2021 door de KNHM georganiseerd. Op 24 april 2021 werd een goed bezochte online Meet & Match gehouden. Er waren 56 deelnemers vanuit zowel culturele als sociale projecten, en zeventien vertegenwoordigers van fondsen en ondersteunende instellingen (KNHM, MAEX). De resultaten van de na afloop uitgezette enquête worden meegenomen in de opzet en planning van een nieuwe informatiebijeenkomst in 2022. Daarnaast leverde de samenwerking met het VSB-fonds een aantal drukbezochte online spreekuren op. In mei 2021 is een start gemaakt met het opzetten van een - in dat jaar nog voornamelijk online - tweewekelijks spreekuur Fondsen en subsidies, in combinatie met MAEX Zeeland. In 2021 zijn in totaal 48 adviezen uitgebracht.

Zee(uw)post

De expositie Zee(uw)post is wegens de coronamaatregelen opnieuw uitgesteld.

PPF-reeks

Er zijn eind 2021 twee nieuwe PPF-boekjes verschenen:

PPF IX: Hans Warren, tekenaar, bewonderaar, vogelaar door Chiel Jacobusse en

PPF X: Morele beschouwingen en vleselijke lusten voorbij Kaap Hoorn door chirurgijn Petrus Gansel, bezorgd en ingeleid door Johan Francke; met een voorwoord door Perry Moree.

Zeeuwse Ankers

De verhalen op de website Zeeuwse Ankers zijn grotendeels ondergebracht in de erfgoedlijnen binnen het bestaande CMS. De ZB wacht de keuze voor een nieuwe website (en CMS) af en consolideert zolang de bestaande infrastructuur. In 2020 is in samenwerking met Erfgoed Zeeland een traject gestart voor de realisatie van een platform voor collectieregistratie voor de Zeeuwse musea en erfgoedinstellingen. In 2021 is Atlantis als basisvoorziening ingezet voor het digitaal samenbrengen en ontsluiten van bronnen en collecties binnen de erfgoedsector in Zeeland. Atlantis is een bewezen platform voor collectiebeheer en onlinepresentatie, en voldoet aan de eisen van Netwerk Digitaal Erfgoed Nederland (NDE). Dit platform voorziet in een toekomstbestendige infrastructuur voor de hele Zeeuwse erfgoedsector die Zeeuwse erfgoedbronnen beschikbaar maakt. In het eerste half jaar van 2021 zijn de dertien Zeeuwse musea benaderd om deel te nemen, en zestien doen mee. Een projectgroep met deelnemers vanuit Erfgoed Zeeland en de ZB is gestart in augustus 2021. Eind 2021 is de infrastructuur ingericht en kunnen vanaf januari 2022 de eerste musea gaan migreren naar de nieuwe infrastructuur.

Beschikbaar stellen van kennis en informatie, zowel digitaal als fysiek

Het pand van de ZB aan de Kousteensedijk 7 te Middelburg is 50 uur per week geopend geweest op momenten dat er geen sluiting was vanwege de coronamaatregelen.

De Bibliotheek in cijfers

De aantallen bezoekers en uitleningen zijn lager dan in voorgaande jaren, als gevolg van de pandemie. Het interbibliothecair leenverkeer steeg fors daarentegen. De digitale Bibliotheek is door 638.015 bezoekers 965.713 keer bezocht.

Bezoeken	2021	2020	2019
Fysieke bezoekers	128.442	145.502	260.042
Bezoekers digitaal	965.713	1.061.621	851.324
Unieke bezoekers digitaal	638.015	738.427	

Uitleningen	2021	2020	
Fysieke boeken	484.056	608.126	
E-Books	197.674	146.939	

Interbibliothecair leenverkeer (IBL)	2021	2020	
Geleverd door de ZB aan Bibliotheken in Zeeland	41.070	28.472	
Digitale leveringen tijdschriftenartikelen aan particulieren	4.092	3.105	

Digitale Bibliotheek	2021	2020
Website (dezb.nl)		
Aantal gebruikers	48.708	59.477
Aantal bezoeken	112.546	99.347
Digitale collectie Zeeland (digitaal.dezb.nl)		
Aantal gebruikers	46.545	37.078
Aantal bezoeken	76.466	62.084
Beeldbank		
Aantal gebruikers	37.483	34.685
Aantal bezoeken	58.231	51.657
Krantenbank		
Aantal gebruikers	491.591	595.241
Aantal bezoeken	697.091	831.146
Tijdschriftenbank		
Aantal gebruikers	13.688	11.946
Aantal bezoeken	21.379	17.387
Totaal aantal bezoeken	965.713	1.061.621

C. Centrum voor culturele en educatieve activiteiten

Cultuur

De ZB draagt bij aan het provinciale cultuurbeleid, met specifieke aandacht voor jeugd en jongeren, de doorlopende leerlijn en cultuurbeleving en onderwijs. De ZB vervult een verbindende rol op het gebied van cultuuradvisering en cultuurparticipatie. Zo adviseerde de ZB over een nieuw op te stellen plan cultuurbeleid voor de gemeente Noord-Beveland. De ZB heeft een functie in de talentontwikkeling van jongeren in de verschillende kunstdisciplines. Het aanbieden van coachingstrajecten en podia zijn belangrijke onderdelen. Jongeren krijgen daartoe in verschillende projecten de gelegenheid hun talenten te laten ontkiemen, te verdiepen en te professionaliseren. De ZB neemt ook deel aan landelijk overleg op het gebied van cultuur en cultuurparticipatie.

Educatie

In toenemende mate wordt een beroep gedaan op de eigen kracht van burgers, maar door het ontbreken van basisvaardigheden bij groepen jongeren en ouderen groeit de ongelijkheid op toegang tot allerlei functies in de samenleving. De bredere functie van de Bibliotheek hangt nauw samen met de nieuwe rol die de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als kerntaak voor de openbare bibliotheken heeft gefor-

muleerd: alle burgers vrije toegang tot informatie, kennis en cultuur bieden zodat zij zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in de maatschappij. De huidige maatschappelijke doelen voor openbare bibliotheken richten zich daarom ook op actief burgerschap en sociale netwerken, opleidingsniveau, arbeidskansen en basisvaardigheden. Op het gebied van talentontwikkeling, leesbevordering, media-educatie, en bestrijding van laaggeletterdheid organiseert de ZB een breed scala aan activiteiten.

Kunstbende

In de eerste helft van 2021 werd een groep jongerenambassadeurs gevormd waarmee een aantal activiteiten is ontplooid. De meest omvangrijke was KLUB Kunstbende Live: een serie talkshows door en voor jongeren. Deze werden via een livestream vanuit Podium De Piek in Vlissingen uitgezonden. Door de lockdown konden geen tot weinig fysieke workshops worden georganiseerd. Daardoor kwam Kunstbende Zeeland met een uitgebreid online workshopaanbod, in samenwerking met alle Kunstbende-regio's. Samen met Cultuureducatie Zeeuws-Vlaanderen vonden in de maanden mei en juni nog enkele fysieke workshops plaats. De voorronde van Kunstbende - met 80 jongeren - vond op 26 en 27 juni 2021 in Schouwborg Middelburg en Podium De Spot plaats. Later dat jaar zijn de winnaars van Kunstbende naar de finale in Amsterdam geweest en heeft de ZB coaching aangeboden aan alle winnaars. In december zijn de eerste scholen (Scheldemond in Vlissingen en Pieter Zeeman in Zierikzee) bezocht met een creatieve fashionworkshop van Sam Zegelink (oud winnaar categorie Fashion).

Advisering Kinderkunstweek (KKW)

Rondom het thema 'Niet te eten! Voedsel in de kunst' organiseerde de ZB in Middelburg en Vlissingen twee activiteiten. Voor midden- en bovenbouw van het basisonderwijs zijn twee placemats met gedichten, korte verhalen en opdrachten over het thema ontwikkeld. Het ontwerp is mede tot stand gekomen met de vormgever van de KKW. Daarnaast is in de ZB in Middelburg de expositie 'Tien jaar Kinderkunstweek' gepresenteerd. De intentie is om deze tentoonstelling jaarlijks te laten terugkeren.

Kwaliteitsontwikkeling Zeeuws Eenakterfestival

Het Zeeuws Eenakterfestival werd voorbereid maar is uitgesteld naar mei 2022.

Black Achievement Month

Tijdens het Bevrijdingsfestival Zeeland op 5 mei 2021 organiseerde de ZB samen met Keti Koti Tafel Community Zeeland een bijzondere dialoog. In gesprek gingen Marjan Ruiters (directeur Zeeuws Museum), Muriël Van Halen (zelfstandig ondernemer), Donovan Olijveld (rapper Donson) en Steffen Brinkhaus (documentairemaker 'Over het water'). De dialogen waren via de livestream van het Bevrijdingsfestival te bekijken. Op 16 juni 2021 organiseerde de ZB samen met partners uit het netwerk van Four Freedoms Door Het Jaar Heen een Inspirational Talk met Typhoon. Naast HZ-studenten en leerlingen van het voorgezet onderwijs sprak Glenn de Randamie met Zeeuwen over diversiteit, een inclusieve samenleving en Black Lives Matter. Vanwege de pandemie kon dit jaar nog geen grote samenkomst worden georganiseerd. Maar thuis kon men wel in kleine kring de Keti Koti maaltijd nuttigen. Voor deze viering werden op vier plaatsen in Zeeland weer Keti Koti Dialoogtassen uitgereikt.

Samenwerking met Stichting Cultuurkwadraat

In 2021 is 'Het Hoeden-avontuur' voor de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs uitgevoerd op diverse scholen. Drie prentenboeken van Jon Klassen werden uitgewerkt in vijf activiteiten. Vanuit de verhalen (literatuur) werden koppelingen gemaakt met drama, media/erfgoed, meetkunde, beeldende vorming en dans.

Ondersteuning Stichting DanZee

Normaliter bieden dansscholen, naast hun lessen, ook een podium aan jonge dansers. Dit gebeurt vaak in de vorm van een leerlingenvoorstelling. Door de coronamaatregelen heeft dit niet kunnen plaatsvinden. De ZB heeft het eerste halfjaar ondersteuning geboden aan de dansscholen om zich met hun dansers coronaproof te kunnen presenteren, door het organiseren van een livestream van een 'traditionele' leerlingenvoorstelling of een andere online presentatie van de school met hun leerlingen. Vier dansscholen hebben daartoe een plan ingediend met het verzoek om ondersteuning. Deze plannen zijn uitgevoerd en zijn per 1 juli 2021 afgerond.

Samen met Danstheater AYA organiseerde de ZB tijdens de Black Achievement Month Zeeland in oktober 2021 diverse dansactiviteiten voor jongeren. De dansvoorstelling Tinten werd succesvol opgevoerd op zes Zeeuwse VO-scholen met in totaal 26 voorstellingen, zeven gastlessen op dansscholen en een reguliere voorstelling in de Schouwburg. Het publiek beoordeelde deze voorstelling met het cijfer 9.7.

PopaanZee

In de eerste maanden van 2021 is verder gewerkt aan PopaanZee, het platform voor talentontwikkeling in popmuziek. De in 2019 gestarte vernieuwingen met verschillende projecten en een doorlopende leerlijn worden blijvend doorontwikkeld. Daarnaast blijft PopaanZee vanuit haar lidmaatschap van PopNL haar positie als Zeeuwse popkoepel verder versterken. Dat gebeurt zowel online via website en social media als fysiek en in samenwerking met partijen uit de Zeeuwse popsector.

PopaanZee KICKSTART heeft wegens corona tot de zomervakantie niet plaatsgevonden. Er is een poule van coaches opgezet, die de avonden begeleiden. In september, oktober en november heeft het project maandelijks plaatsgevonden in De Spot en 't Beest met gemiddeld 30 en vijftien deelnemers per avond.

PopaanZee POPSPORT is in maart 2021 gestart met tien deelnemende acts waaronder twee bands, een producer en zeven singer-songwriters. De ZB organiseerde ook een online workshopdag. Verder zijn alle deelnemers aan een coach gekoppeld en is er op afstand gewerkt aan hun ontwikkeling. In juni, juli en september waren er drie fysieke workshopdagen. In juni was er een showcase tijdens Eindeloos Eiland Festival en alle acts mochten kiezen tussen een studio-opname of een individuele workshop naar keuze.

PopaanZee ACADEMY is in maart 2021 van start gegaan met drie bands: Winson Blue, Dispelled en Max Horák. De kick-off heeft online plaatsgevonden en alle bands zijn op basis van hun bandplan gekoppeld aan een coach. De clubshows van de bands uit 2019 en 2020 zijn wederom uitgesteld. De PopaanZee zomertour heeft wegens corona niet plaatsgevonden. Wel heeft een aantal bands nog een speelplek gekregen op onder andere Vestrock. De bands worden meegenomen in het aanbod van de PopaanZee zomertour in 2022.

PopaanZee MASTERCLASS: PopaanZee heeft in opdracht van Bevrijdingsfestival Zeeland het project Songs for Freedom georganiseerd. Op 13 maart 2021 was er een Masterclass songwriting met Lucas Hamming. Op 21 april 2021 was de voorronde van Songs for Freedom met tien deelnemers in De Piek, Vlissingen via een livestream. Deze stream is ook uitgezonden bij Bevrijdingsfestival@home op 5 mei.

Producer Meetup Samen met The Beatyard en Albeda College Rotterdam is een Producer Meetup voorbereid, die plaatsvond op 26 september in 't Beest. Alle sprekers en workshopdocenten hadden Zeeuwse roots. De meetup was bedoeld voor Zeeuwse producers en/of mensen die geïnteresseerd zijn in digitaal muziek maken. Met 35 bezoekers was het een zeer geslaagde eerste editie.

Zeeuwse Belofte: is opgenomen in Brogum, Zierikzee met drie deelnemers (vanuit de regionale bandcompetities) en uitgezonden tijdens Bevrijdingsfestival@home.

BoekStart

De landelijke bijeenkomsten van BoekStart zijn (online) bijgewoond. Bibliotheken zijn begeleid bij de aanvraag, verantwoording en uitstellen door corona van stimuleringsregelingen van de Stichting Lezen. Nieuwe stimuleringstrajecten zijn onder de aandacht van de basisbibliotheken gebracht en aangevraagd. De ZB organiseerde scholingsactiviteiten voor de voorleesconsulenten: een (online) Zeeuwse Studiedag en een cursus Herkennen en doorverwijzen van laaggeletterden. Regionaal overleg werd georganiseerd met als doel het delen van expertise en ervaring- zodat activiteiten tijdens de pandemie zoveel mogelijk (online) doorgang konden vinden - en het gezamenlijk optrekken in de voorbereiding van Zeeuwse deelname aan de landelijke campagnes, zoals de Kinderboekenweek, BoekStartdag, Media Ukkie dagen en de Nationale Voorleesdagen.

De Bibliotheek op school (dBos)

De ZB woonde de landelijke overleggen dBos bij in 2021, evenals extra bijeenkomsten over Het Leesoffensief! en het Nationaal Plan Onderwijs. De hieruit voortkomende relevante informatie is met de andere Zeeuwse Bibliotheken gedeeld.

Strategische netwerkaanpak preventie

De ZB was in 2021 nauw betrokken bij de ontwikkeling van het regionaal plan Aanpak laaggeletterdheid. Hiervoor zijn de bijeenkomsten van de Werkgroep Educatie van de Arbeidsmarktregio bijgewoond. In aansluiting op de landelijke ontwikkelingen, het Bibliotheekconvenant en de Netwerkagenda verzorgde de

ZB voor de basisbibliotheken activiteiten en studiebijeenkomsten gericht op laagtaalvaardige gezinnen. De ZB nam samen met SPN en KB deel aan de landelijke werkgroep Gezinsaanpak en droeg zo bij aan de aanpak van laaggeletterdheid bij taalarme gezinnen. De ZB nam ook deel aan de landelijke programmaraad Bibliotheek en Basisvaardigheden en was ook hier als POI de verbinder tussen landelijke ontwikkelingen en lokaal beleid.

Gezinsaanpak

De preventieve en curatieve aanpak van laaggeletterdheid komt steeds meer centraal te staan, in 2021 onder de noemer gezinsaanpak. De ZB zorgde voor kennisdeling, netwerkvorming, organisatie van bijeenkomsten en het opstellen van een activiteitenprogramma. De ZB leverde in de landelijke werkgroep gezinsaanpak een bijdrage aan de landelijke ontwikkeling van instrumenten voor de Bibliotheken. Er zijn twee verdiepingstrajecten ondergebracht bij de ZB en Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen, gericht op borging van de gezinsaanpak binnen de organisaties. De ZB heeft de basisbibliotheken begeleid bij de aanvraag en verantwoording van de Kwaliteitsimpuls laagtaalvaardige ouders.

VoorleesExpress

De ZB woonde als POI in 2021 de landelijke bijeenkomsten van de VoorleesExpress bij. Daarnaast is het samenvoegen van de locaties Middelburg en Vlissingen begeleid. De overleggen over de strategische POI-laag in de VoorleesExpress-omgeving zijn bijgewoond en daarbij is input geleverd. De ZB begeleidde en ondersteunde in 2021 de projectleider van de VoorleesExpress. Opties voor uitbreiding van de VoorleesExpress in Zeeuws-Vlaanderen zijn besproken en begeleid: een startsubsidie is toegekend in twee gemeenten. De ZB zorgt voor inhoudelijke begeleiding van de nieuwe projectleider en helpt bij de opstart van de nieuwe locatie. De ZB heeft meegedacht met de pilot DoorleesExpress, gericht op kinderen vanaf 8 jaar, en gaat de projectleider van hierin begeleiden in 2022.

Kennisdeling Bibliotheken (basisvaardigheden)

In de eerste helft van 2021 is gestart met de organisatie van een provinciale dag voor taalvrijwilligers in oktober 2021. De ZB was als POI projectleider van dit evenement en heeft een werkgroep geformeerd samen met het expertteam Basisvaardigheden, de Taalhuizen en Stichting Lezen en Schrijven. De ZB heeft 90 taalvrijwilligers verwelkomd. De ZB richtte zich daarnaast op een online lobby voor basisvaardigheden bij de gemeentelijke politieke partijen in aanloop naar de gemeenteraadverkiezingen van 2022. De ZB heeft als projectleider een samenwerking geïnitieerd met de Zeeuwse woningcorporaties (Zuidwestsamen). Hierbij biedt de ZB, in het verlengde van het Informatiepunt Digitale Overheid, hulp bij inschrijving aan mensen die niet digi(taal)vaardig genoeg zijn om dat zelf te kunnen. In 2021 was de ZB voorzitter van het regionale expertteam Basisvaardigheden en nam zij deel aan de landelijke programmaraad Bibliotheek en Basisvaardigheden. De POI vormde zo de schakel tussen landelijk en lokaal beleid.

Studiekringen

Door de pandemie was het slechts zeer beperkt mogelijk om fysiek de Studiekring-bijeenkomsten te houden. Na de zomer werd het concept van de Studiekringen ook gestart in Zeeuws-Vlaanderen. Ook in Vlissingen worden Studiekringen voorbereid.

Samenwerking met Muziekschool Zeeland (MZ)

De samenwerking tussen de ZB en MZ heeft in 2021 verder vorm gekregen. Op 11 oktober werd een driejarige samenwerkingsovereenkomst ondertekend door de beide bestuurders. De overeenkomst bevat afspraken over presentatiemogelijkheden voor MZ bij de ZB, over samenwerking op het gebied van educatie en ouderen, over kleinschalige concerten, over effectiever gebruik van de ZB-muziekcollectie door MZ, over samenwerking tussen de restauratiewerkplaats van MZ en de makersplaats van de ZB en over de samenwerkingsmogelijkheden tussen PopaanZee en MZ. In 2022 zullen de afspraken verder geconcretiseerd worden.

Intermediair bij de subsidieregeling Samen Cultuurmaken 2021-2024

Door de coronamaatregelen is de rol van de ZB als intermediair beperkt gebleven in 2021. Er is contact met het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) over het samen organiseren van een informatiebijeenkomst over de regeling Samen Cultuurmaken in 2022.

D. Werkplaats voor duurzaam Zeeland

De ZB is actief op de domeinen leefbaarheid en duurzaamheid en koos in 2021 voor Brede Welvaart als heldere en herkenbare koers. De jaarlijkse Monitor Brede Welvaart kijkt niet alleen naar welvaart maar juist naar welzijn in brede zin, met aandacht voor gezondheid en milieu. In de operationalisering van het begrip Brede Welvaart kiest de ZB voor de zeventien Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, ook wel bekend als de Sustainable Development Goals (SDGs). Tegelijkertijd blijft de ZB stappen zetten in de verdere verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering, voortbouwend op eerdere maatregelen, zoals bijvoorbeeld de vervanging van lampen door LED-verlichting, gescheiden afvalverzameling, de elektrische bus voor boekenvervoer en - voor zakelijke reizen - deelname aan de Elektrische deelauto.

Overheidsparticipatie

De ZB is een actief meedenkende en uitvoerende partner binnen de initiatiefgroep van het Participatienetwerk Zeeland (PNZ). Het PNZ stimuleert en ondersteunt de vorming en ontwikkeling van een netwerk van professionals binnen overheden en maatschappelijke organisaties, die burger- en overheidsparticipatie en maatschappelijke initiatieven als werkerterrein hebben. Het PNZ gaf daarmee uitvoering aan de agenda van het provinciale Navigatieteam Leefbaarheid. Het werkveld overheids- en burgerparticipatie in Zeeland is dynamisch. Er zijn veel initiatieven en actoren. Samenwerkingspartners zijn onder meer het Traject Energieke Gemeenten (gericht op burgerparticipatie in de warmtetransitie), Zeeuwse Vereniging van Kleine Kernen (ZVKK), Dorpen voor Morgen, het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) en MAEX Zeeland. Op basis van deze afstemming en samenwerking zocht het PNZ naar versterking van bestaande initiatieven en het aanboren van nieuwe thema's waaraan in Zeeland behoefte is. Zo organiseerde het PNZ in 2021:

- Een online verdiepingsbijeenkomst 'Anders denken, anders organiseren' met Wouter Hart, over de dilemma's tussen systeem- en leefwereld: ruim 80 deelnemers, professionals en vertegenwoordigers van maatschappelijke initiatieven.
- Een online startbijeenkomst intervisie voor betrokkenen bij overheids- en burgerparticipatie: 25 deelnemers. In 2022 wordt een vervolgbijeenkomst georganiseerd met als doel intervisiegroepen te vormen.
- Een hybride Standplaats Zeeland-bijeenkomst 'Vertrouwen om mee te doen?' met Standplaatsgast Monique Kremer over vertrouwen/wantrouwen: 25 deelnemers. Begin 2022 volgt een verdiepingsslag op dit thema.

Verder hield het PNZ zich bezig met voor Zeeland relevante nieuwe ontwikkelingen: het ontwikkelen van een Participatieplatform Zeeland, democratiseringstrends zoals een Burgerberaad in kaart brengen, SDGs, maatschappelijke impact en sociale ondernemingen (o.a. samen met de HZ). De initiatiefgroep PNZ bestaat uit een harde kern (ZB, Provincie Zeeland en enkele gemeenten). In 2021 zijn er twee incidenteel inzetbare leden en een structureel deelnemend lid in de initiatiefgroep bijgekomen.

Burgerparticipatie

De ZB zette actief in op het versterken en doorontwikkelen van het platform MAEX Zeeland, met als doel het maatschappelijke initiatief verder te ontwikkelen en toekomstbestendig te maken. De ZB haalde de behoefte op bij maatschappelijke initiatieven en sociale ondernemingen en paste hier het programma op aan. Op het thema burgerparticipatie waren veel verschillende partijen actief. De ZB zocht verbinding met de vele partijen met het thema burgerparticipatie en stemde activiteiten af, zoals het online fondsenplein, spreekuren, kennismakingsbijeenkomsten en nieuwsbrieven. Ook is de verbinding gelegd tussen MAEX en de MVO-prijs Zeeuws-Vlaanderen. De genomineerden (de top zes) kregen een *social handprint*, een visueel certificaat van MAEX om - via SDG's - maatschappelijke impact zichtbaar te maken. De uitreiking is door de pandemie uitgesteld naar 2022. In juni nam de ZB het voortouw in de ontwikkeling en uitvoering van twee online kennismakingsbijeenkomsten, voor iedereen die actief is op het gebied van burgerparticipatie en/of inwonersinitiatieven. Begin 2021 voerde MAEX wijzigingen door in haar methode van impact meten. Deze wijzigingen resulteerden in 40 op non-actief gestelde Zeeuwse initiatieven en dus in een terugval van het aantal deelnemers aan MAEX Zeeland. Na contact vanuit de ZB werd duidelijk dat de initiatiefnemers onvoldoende waren gemotiveerd om het profiel te updaten. In het najaar coördineerde de ZB in samenwerking met Omroep Zeeland een zesdelige portretserie rondom maatschappelijke initiatieven onder het motto "Trots op Zeeland".

Digitale etalage energie

De ZB organiseerde samen met HZ Green Office en ZMf in april een pubquiz Energie en Klimaat. Die werd uitgesteld tot 2022. De ZB organiseerde een online talkshow over de elektrische deelauto samen met Stichting Duurzame Mobiliteit Zeeland en Energieservicepunt (ESP): 57 aanmeldingen. Een eerste editie van een kledingmarkt is georganiseerd op de Dag van de Duurzaamheid (8 oktober) in samenwerking met SDG werkgroep ZB, HZ Green Office en Eleanor Green Office. Voor de Energy Battle waren acht scholen, twintig klassen van VMBO tot gymnasium tweede en derde leerjaar (in totaal 400 leerlingen) ingeschreven. Alle klassen kregen een gastles in samenwerking met een bedrijf. Op 24 maart 2022 zal de finale worden gehouden in de ZB. ZB werkte samen met het Duurzaam Bouwloket, Zeeuws Energie Akkoord, Traject Energieke Gemeenten, het ESP, Zeeuws Klimaatfonds, ZMf en Zeeuwind en Green offices van HZ, Scalda en UCR.

Four Freedoms door het jaar heen

De ZB maakt deel uit van het provinciale samenwerkingsverband Four Freedoms door het jaar heen (FFDHJH). Sinds 2000 werkt FFDHJH aan een jaarprogramma met een variëteit aan festiviteiten en evenementen, aan aansprekende manieren om de thema's vrijheid, verdraagzaamheid en respect levend te houden en actieve betrokkenheid bij deze belangrijke thema's te stimuleren. In dit provinciale netwerkverband organiseert de ZB educatieve projecten voor het onderwijs in Zeeland.

Met het educatieve project De Overtocht, uitgevoerd in juni 2021, ontdekten leerlingen van groepen 7 en 8 hoe het slavernijverleden door verschillende instanties en vanuit verschillende perspectieven is verzameld, bewaard en doorverteld. De leerlingen verwerkten hun ervaringen in woord en beeld. De expositie was te zien in de 'Loggia' op het Abdijplein in Middelburg en daarna nog in de ZB. De Overtocht is een samenwerking van Kunstblik, Stichting Slavernijmonumenten Zeeland, Zeeuws Archief en de ZB. Het uitgestelde Vrijheidscollege gericht op kinderen kon wel doorgaan in November. Dieuwertje Blok sprak in dit Vrijheidscollege over de ervaringen van haar Joodse familie tijdens de Tweede Wereldoorlog. De uitgestelde online uitreiking van de Four Freedoms Laureaten kon wel doorgaan en de ZB heeft bijgedragen aan de publiciteit van dit event.

De ZB coördineerde de uitlening van de reizende tentoonstelling De Tweede Wereldoorlog in 50 foto's. 75 jaar vrijheid aan geïnteresseerde instellingen, zoals onderwijsinstellingen en lokale musea verspreid over heel Zeeland. Van 4 t/m 8 oktober werden uitgestelde Literaire Tochten van 2020 uitgevoerd met auteurs Dalilla Hermans en Natascha van Weezel, in het kader van de Black Achievement Month. Hermans verzorgde onder andere lezingen bij Scalda, Nehalennia en CSW in Middelburg, Goese Lyceum in Goes en Scheldemond College in Vlissingen. Daarnaast las ze op 6 oktober voor in het kader van de Kinderboekenweek in de ZB in Vlissingen.

MVO Loont

De ZB bevordert maatschappelijk verantwoord ondernemen onder het MKB in Zeeland. De transitie van een lineaire economie naar een circulaire economie is daarbij richtinggevend. Sociaal ondernemerschap speelt hierin ook een belangrijke rol. Doelstellingen van dit prestatieveld in 2021 waren: ondernemers informeren over de SDGs, en ze uit te dagen om in hun core business positieve impact te halen op één van de zeventien doelen.

Samen met ZMf is in oktober een bijeenkomst georganiseerd vanuit het VernieuwersLAB. Onderwerp was de Wellbeing Economy, een nieuwe economische theorie, waarbij naast financiële winst óók sociale en ecologische waarden centraal staan. Het gaat meer over welzijn dan over welvaart, en dat voor een inclusieve samenleving waar iedereen mee doet, nu en in de generaties die volgen. De bijeenkomst was zeer succesvol met ruim twintig deelnemers en werd ingeleid door Kees Klomp van Thrive Institute.

Finding ROOTS

Finding ROOTS is een actieprogramma over leiderschap en duurzaamheid voor Zeeuwse jongeren. Hierdoor worden jongeren klaargestoomd als 'changemakers en ambassadeurs' voor de duurzame economie van morgen. Zeeland heeft behoefte aan nieuwe leiders voor een duurzame en rechtvaardige wereld. Zeven studenten van Scalda en HZ startten in november deze coproductie van de ZB, Scalda, HZ, ZMf en jongerendenktank Jouw Zeeland.

Participatie in Europese projecten

ZB zette zich als actieve partner in op het internationale project I-Know-How (Interreg 2 Zeeën programma). In de eerste helft van 2021 werkte de ZB aan de inhoud van de 3D-informatietool vanuit het gezichtspunt van alle stakeholders. Ook heeft de ZB de eerste versie van de jobcoachtraining gemonitord en is de werving van deelnemers aan de co-creatie sessies en de uitvoering ervan in gang gezet om de tool te optimaliseren. De tweede helft van 2021 stond in het teken van validatie en optimalisering van de tool, door middel van co-creatie sessies met alle stakeholders. Daarnaast heeft de ZB de internationale impactmeting opgezet welke in 2022 verder zal worden uitgevoerd. De ZB heeft een adviserende rol in het Europese LAG LEADER programma en is in die hoedanigheid lid van zowel LAG Noord en Midden Zeeland als van LAG Zeeuws-Vlaanderen. De ZB heeft deelgenomen aan de diverse overleggen ter beoordeling en evaluatie van nieuwe en lopende projecten. Daarnaast was ZB observer partner in het Interreg project (HAIRE) gericht op bestrijding van eenzaamheid onder ouderen.

E. Ondersteuning Prins Bernhard Cultuurfonds Zeeland

De ondersteuning van het Prins Bernhard Cultuurfonds Zeeland is uitgevoerd conform de serviceovereenkomst tussen Provincie Zeeland en Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds in Amsterdam. Het belangrijkste doel is stimulering van cultuur en natuur in Zeeland door het verstrekken van financiële steun aan culturele en natuurorganisaties.

De uitvoering van het werk in 2021 is voor een groot deel beïnvloed door de voortdurende pandemie. Het contact met de aanvragers was frequenter vanwege voortdurende wijzigingen in de coronamaatregelen, de coulanceregeling werd het hele jaar nog betracht, bestuursvergaderingen moesten in hybride vorm of volledig digitaal georganiseerd worden.

De volgende werkzaamheden zijn uitgevoerd. Het ambtelijk secretariaat heeft het afdelingsbestuur geadviseerd en ondersteund bij het nemen van en uitvoeren van bestuursbesluiten van de vier kwartaalvergaderingen (de eerste in hybride vorm, daarna twee fysieke vergaderingen en de laatste in digitale vorm). Het werkproces van de behandeling van ruim 175 aanvragen is uitgevoerd, inclusief voorlichting aan en advisering van aanvragers met extra aandacht voor de mogelijkheden om extra steun aan te vragen om de negatieve coronamaatregelen te compenseren, waaronder het Zilveren Parelkje en de vrijwilligersregeling Erfgoed.

De Samenwerking met Voordekunst is gecontinueerd. Extra aandacht op mogelijkheden voor aanvragers is gegeven tijdens een online workshop Crowdfunding op 3 juni (dertien deelnemers) en in het najaar de Verdubblaarsactie.

Op het gebied van prijsuitreikingen is de uitgestelde uitreiking van de Zilveren Anjer van 2020 aan Kees Bos uit Koudekerke op 4 juni bij hem thuis georganiseerd en is de in 2020 uitgestelde uitreiking van de Goessche DiepFondsprijs 2020 voor Lucien Calle op 7 oktober georganiseerd met een expertmeeting over het belang van schorren en slikken in het Bezoekerscentrum Land van Saeftinghe. Op 6 november is de uitreiking van de Goessche DiepFondsprijs 2021 aan Peter Henderikx georganiseerd in het Stadhuismuseum Zierikzee.

Wat betreft fondsenwerving is het Landelijk Bureau ondersteund bij de organisatie van de digitale Anjeractie (collecteweek van 28 mei t/m 4 juni) door informatie te verstrekken aan Zeeuwse organisaties. Om de beleidsontwikkeling van het Cultuurfonds als geheel te versterken is onder leiding van de nieuwe directeur Cathelijne Broers (in dienst sinds november 2020) de samenwerking tussen het Landelijk Bureau en de afdelingen geïntensiveerd. Het ambtelijk secretariaat Zeeland heeft hier een actieve bijdrage aan geleverd in de maandelijkse overleggen, o.a. met een presentatie over de instelling van de Zeeuwse coronasteunmaatregel Het Zilveren Parelkje en voorbereiding van uitgangspunten voor inclusief beleid en het meerjarenbeleidsplan 2022-2025 voor de afdeling Zeeland.

Financiële verantwoording Prestatieafspraken 2021

	A	B	C	D	E	F	Bussen	Vlissingen	Totaal	in %
	Podium voor ontmoeting en debat	Schatkamer van kennis en informatie	Centrum voor culturele en educatieve activiteiten	Werkplaats voor duurzaamheid in Zeeland	Prins Bernhard Cultuurfonds Zeeland	Subtotaal	Ondernemerschap			
Personele lasten incl. overhead	682.649	6.015.581	1.537.021	106.001	106.001	8.447.253	537.428	370.201	9.737.452	79,91%
Directe lasten	65.021	1.137.188	320.758	48.217	0	1.571.184	154.815	451.289	2.447.992	20,09%
Totaal lasten	747.670	7.152.769	1.857.779	154.218	106.001	10.018.437	692.243	821.490	12.185.444	100,00%
Subsidie gemeente Middelburg	-	1.352.534	257.626	-	-	1.610.160	-	-	1.610.160	12,98%
Subsidie provincie Zeeland	710.710	5.161.988	1.186.880	61.153	99.364	7.220.095	-	-	7.220.095	58,20%
Incidentele subsidie provincie Zeeland	-	234.969	72.000	40.300	-	347.269	-	-	347.269	2,80%
Bijdrage gemeente Vlissingen	-	-	-	-	-	-	-	667.159	667.159	5,38%
Overige baten	45.067	429.065	348.714	8.337	10.186	841.369	834.600	161.060	2.560.893	20,64%
Totaal baten	755.777	7.178.556	1.865.220	109.790	109.550	10.018.893	834.600	828.219	12.405.576	100,00%
Resultaat	8.10	25.787	7.441	(44.428)	3.549	456	142.357	6.729	220.132	

Kosten POI-functie 2021 (in EUR x 1.000)

Jaar

ICT infrastructuur en bibliotheekstelsysteem*	702
Catalogusbeheer en centraal catalogiseren	25
Transport	43
Interbibliothecair leenverkeer (IBL)	156
Educatie	144
Coördinatie Centraal Collectioneringsteam	25
Onderwijsbibliotheekdienst	209
Overige kosten	223
Totaal	1.527

* ICT voor openbare bibliotheken is geen provinciale taak;
dit zijn de netto kosten voor de POI-functie van ZB

Provinciale subsidie POI-kosten vlp	1.344
--	--------------